

۱- پس از هجوم مغولان به ایران چه کسانی با به جان خریدن خطرهای زیاد به آنها نزدیک شدند؟

دانشمندان و بزرگان ایرانی

۲- بزرگان ایرانی چه نقشی در پیروزی فرهنگ بر شمشیر در دربار مغولان ایجاد کردند؟

آنها می کوشیدند که خوی خشن و ویرانگر بیابانگردان مغول را مهار کنند و مانع خونریزی بیشتر شوند و تلاش کردند تا مغولان را با فرهنگ و تمدن ایرانی-اسلامی آشنا کنند و راه و رسم کشور داری را به آنان بیاموزند.

۳- خواجه نصیرالدین توسی که بود؟

یکی از برجسته ترین دانشمندان مسلمان ایرانی بود که بعنوان مشاور هلاکو احترام بسیار یافت و در جریان لشکر کشی هلاکو، تلاش زیادی برای حفظ جان مردم و کاهش قتل و غارت‌های مغولان کرد.

۴- رصدخانه مراغه به همت چه کسی و به چه منظوری ساخته شد؟

به همت خواجه نصیرالدین توسی و تشویق هلاکو به ساختن آن که تبدیل به یک مرکز علمی و تحقیقاتی عظیم شد و منجمان و دانشمندان زیادی در آن فعالیت می کردند این رصدخانه به وسایل اخترشناسی و کتابخانه بزرگی، مجهز بود.

۵- خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی که بود و چه کرد؟

او یکی از سیاستمداران و دانشمندان نامدار ایرانی در دوره مغول بود که خدمات فرهنگی و اجتماعی فراوانی انجام داد. او بعنوان پزشک به دربار ایلخانان راه یافت و علاقه فراوانی به عمران و آبادی و انجام کارهای خیریه داشت.

۶- بنای ربع رشیدی به همت چه کسی، شامل چه موسساتی و در کجا ساخته شد؟

به همت خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی در تبریز ساخته شد و شامل موسسات مختلفی مانند: مسجد، مدرسه، بیمارستان، خانقاه و کتابخانه بود.

۷- معروفترین کتاب خواجه رشیدالدین فضل الله .. جامع التواریخ رشیدی .. بود.

۸- مغولان پیرو چه ادیانی بودند؟

عده ای از آنها به آئین گذشتگان خود اعتقاد داشتند و گروهی پیرو آئین بودایی و دین مسیحیت بودند.

۹- چرا مبلغان بودایی و مسیحی در ترویج و گسترش آئین خود در ایران موفقیت چندانی کسب نکردند؟

زیرا مردم ایران اعتقاد محکمی به اسلام داشتند و بر اثر کوشش عالمان و وزیران ایرانی، ایلخانان به دین اسلام در آمدند و مسلمان شدند.

۱۰- ایلخانان مغول چگونه به فرهنگ و تمدن ایران علاقه مند شدند؟

بر اثر تلاشهای بزرگان و عالمان ایرانی، سرانجام پس از چند دهه ایلخانان مغول به فرهنگ و تمدن ایران، علاقه مند شدند و برای عمران و آبادانی تلاش کردند.

۱۱- اقدامات غازان خان را بنویسید.

به تشویق و راهنمایی وزیر خود خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی، اقدام به اصلاح امور اداری، مالی و قضایی کرد. همچنین برای عمران و آبادانی تبریز بسیار کوشید.

۱۲- در زمان غازان خان چه بناهایی ساخته شد؟

شَب (گنبد) غازان در تبریز با دوازده بنای مهم مانند بیمارستان، مسجد، کاخ، مدرسه، کتابخانه و ... بر پا شد. و در بسیاری از شهرها مسجدی بزرگ و در کنار آن گرمابه ای برای تأمین هزینه نگهداری مسجد ساختند.

۱۳- سلطان محمد خدابنده (اولجایتو) در سلطانیه آرامگاهی برای خود بنا کرد که به .. گنبد سلطانیه .. معروف است.

۱۴- سلطان محمد خدابنده (اولجایتو) که بود و چه کرد؟

جانشین غازان خان بود و به پیشنهاد وزیرش خواجه رشیدالدین فضل الله، پایتخت را به سلطانیه منتقل کرد و موجب آبادی آنجا شد.

۱۵- بناهای دوران ابوسعید آخرین ایلخان مغول از چه نظر کم نظیر است؟

از نظر عظمت و بلندی گنبدها و ایوان‌ها کم نظیر هستند. گچبری و کاشی‌کاریهای زیبا و اعجاب‌انگیز بناهای مذکور، حکایت از ذوق و نبوغ معماران ایرانی در آن زمان دارد.

۱۶- چرا شاهرخ پسر تیمور، راه پدرش را ادامه نداد؟

چون تحت تأثیر فرهنگ و تمدن ایرانی قرار گرفته بود.

۱۷- در زمان شاهرخ شهر .. هرات .. به پایتختی تیموریان انتخاب شد.

۱۸- چرا در زمان شاهرخ تعداد زیادی از شاعران و هنرمندان به هرات آمدند؟

به سبب توجه و علاقه شاهرخ به ادب و هنر

۱۹- گوهر شاد که بود و چه کرد؟

همسر شاهرخ و از زنان نیکوکار بود که به عمران و آبادانی توجه داشت. او بناهای متعددی در هرات و مشهد ساخت که مسجد گوهرشاد در جوار حرم امام رضا(ع) یکی از آنهاست.

۲۰- در دوره تیموریان کدام هنرها شکوفا شدند؟

نگارگری (نقاشی) و خوشنویسی

۲۱- شاهنامه بایسنقری چگونه اثری است؟

یکی از نفیس‌ترین نسخه‌های کهن شاهنامه است که به سفارش بایسنقر میرزا، شاهزاده تیموری نگارگری و تهذیب شد. این اثر از نظر کتاب آرایی و ارزش هنری، اهمیت فراوانی دارد.

فعالیت‌های درس ۱۶

۱- به تصویر گنبد سلطانیه، مسجد جامع ورامین و ارگ علیشاه تبریز دقت کنید (صفحه ۱۰۰ و ۱۰۱). شباهت‌های آنها چیست؟ از کدام فنون معماری و هنرها، به منظور ساختن و زیباسازی آنها استفاده شده است؟

داشتن ایوان، گنبد، طاق بندی، گچ‌بری، و کاشی‌های زیبا و اعجاب‌انگیز.

۲- چرا عنوان این درس پیروزی فرهنگ بر شمشیر انتخاب شده است؟ توضیح دهید.

همانطور که می‌دانید مغولان قبایل وحشی و بیابانگردی بودند، موقع حمله به ایران این خوی وحشیگری باعث شد تا خیلی از آبادی‌ها را به ویرانه تبدیل و کشتار زیادی به راه انداختند. پس از این حمله دانشمندان و بزرگان ایرانی کوشش فراوانی کردند که آنها را با فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی آشنا کردند تا جایی که ایلخانان به دین اسلام گرویدند و مسلمان شدند و برای عمران و آبادانی ایران تلاش کردند و این یعنی پیروزی فرهنگ ایرانی اسلامی بر زور شمشیر آنها.

۳- کار برگه شماره (۱۱) بررسی آثار عصر ایلخانی و تیموری را انجام دهید. (جواب بر عهده دانش‌آموزان)

۴- چرا کشور ایران با وجود این همه هجوم‌های وحشیانه مغول‌ها و تیموریان پا بر جا ماند؟

برای اینکه حمله مغولان و اشغال ایران نتوانست روح استقلال‌طلبی، مسلمانی و علم‌دوستی ایرانیان را از بین ببرد. زیرا از نظر فرهنگی و علمی ایرانیان برتری بسیار زیادی نسبت به مغولان وحشی داشتند. بعد از فروکش کردن حمله ویرانگر، دانشمندان و عالمان توانستند با کوشش فراوان آنها را با تمدن ایرانی اسلامی آشنا کنند. و حتی آنها تمام تلاش خود را برای ساختن ایران بکار بردن.